

I škrobářenské brambory se ziskem

Podle posledních odhadů se v loňském roce vyprodukovalo v Evropské unii jen 1,4 milionu tun bramborového škrobu, ač se jeho kvóta pohybuje kolem dvou milionů tun. Podobný vývoj byl zaznamenán i v České republice, kdy například horažďovická společnost Lyckeby Amylex, a. s., vyrobila v roce 2006 téměř o pět tisíc tun škrobu méně, než přepokládala. Aby uspokojila své obchodní partnery, musela dokonce tuto perspektivní surovinu nakupovat.

Vladislav Fuka

Nejen loňské kampani, ale zejména perspektivám se věnovala začátkem února schůzka pěstitelů a dodavatelů škrobářenských brambor, kterou v Horažďovicích uspořádala akciová společnost Lyckeby Amylex.

Výjimečná kampaň v loňském roce

V loňském roce vykouplila horažďovická společnost necelých 70 % plánovaného množství škrobářenských brambor, z původního kontraktu téměř 80 000 tun brambor nakoupila necelých 56 000 tun. Přestože průměrná škrobnatost brambor za celou společnost byla 19,9 procenta, v historii firmy nejvyšší, výraznému propadu ve výrobě škrobu nezabránila. „Plánovali jsme, že průměrný výnos škrobářenských brambor přesáhne v loňském roce 30 tun z hektaru,“ řekl přítomným Ing. František Kruml, agronomický ředitel Lyckeby Amylex, a. s. „Podle registrovaných hektarů a nakoupeného množství byl v loňském roce průměrný výnos na hranici 21 tun, což je skutečně málo. To se zákonitě projevilo i v nízké produkci škrobu z hektaru, která nepřekročila pět tun. Jen pro zajímavost, rok před tím se z jednoho hektaru vyprodukovalo 7,2 tuny škrobu. Tak se ekonomika škrobářenských bram-

bor dělat nedá. Na nízkém nákupu škrobářenských brambor se projevilo i to, že naši partneři jich zasázeli o sto hektarů méně než v roce 2005. Na druhou stranu byla loňská kampaň výjimečná i v tom, že jsme nakoupili brambory s nejmenším množstvím příměsí. Dnes je situace taková, že bramborového škrobu je v Evropě nedostatek.“

Co bylo příčinou tak špatných výnosů? Podle Františka Krumla jednoznačně počasí. „Například ve středních Čechách spadlo v červenci místo obvyklých 70 mm jen šest milimetrů srážek,“ vysvětluje agronom. „V době, kdy mají brambory nejvíce růst, trpěly suchem a maximální teploty se pohybovaly přes 35 stupňů Celsia. Počasí však bramborářům nepřálo ani v srpnu, kdy se dostavily krátké intenzivní srážky a teplota klesla hluboko pod normál. Brambory přestaly vegetovat a ztráty ve výnosu již nedohaly. Vysoká teplota v červenci naopak pozitivně ovlivnila vyšší obsah sušiny a škrobu, ale tyto ukazatele nemohly výpadek ve výnosu nahradit.“

Rozvojové investice

Akciová společnost Lyckeby Amylex, a. s., je zcela moderní, akceschopná firma, jejíž produkce je žádaná na českém i evropském trhu. V poslední době vzrostla její konkurenceschopnost vůči obdobným zahraničním výrobcům v západní Evropě, k níž by měly

Ing. Miloslav Chlan, ředitel společnosti Lyckeby Amylex

Ing. František Kruml, agronomický ředitel společnosti

Ing. František Novák, předseda Ústředního bramborářského svazu ČR

Lyckeby Amylex, a. s., výroba v loňském roce téměř o pět tisíc tun škrobu méně, než přepokládala

Foto archiv

prispět i další připravované rozvojové investice.

„Především chceme začít získávat z bramborové šťávy protein, který je hned po vaječném bílku nejkvalitnější,“ seznámil přítomné s připravovanými investicemi ředitel společnosti Ing. Miloslav Chlan. „Získáme další výrobek, o němž je na trhu zájem, zlepšme ekonomickou stabilitu podniku a snížíme obsah dusíku v hlízové šťávě, což přispěje k snazšímu dodržování nitratové směrnice, zejména u našich zemědělců. Druhou investicí je vybudování sil na škrob, neboť zastaralá tradiční manipulace je čím dál tím dražší. Obě tyto investice bychom chtěli využívat již v kampani v roce 2008. Průběžně pak investujeme do výroby dextrinu a kationického škrobu. V současné době se podílíme asi sedmi procenty na výrobě dextrinu v Evropě a čtyřiceti procenty na výrobě potravinářského dextrinu. Dokonce jsme ho začali dodávat i firmám, které ho samy vyrábějí, neboť náš výrobek má vysokou kvalitu. Kationický škrob je určen pro papírenský průmysl. V cenové politice se chováme tak, abychom byli i nadále vítanými dodavateli škrobu pro české i zahraniční zájemce. Bramborový škrob používaný v potravinářském i technickém průmyslu je většinou nenahraditelný a jeho spotřeba každý rok roste o tři až čtyři procenta. Šance vyrábět stále více existuje a my jí chceme určitě využít, zejména až nebudeme omezeni výrobní kvótou stanovovanou v současné době Evropskou unií. Kapacita výroby Lyckeby Amylex, a. s., je velká, trápí nás však obava, abychom měli každý rok dostatek škrobářenských brambor. A to i přesto, že máme fungující systém obchodu se sadbou, který umožňuje jejich pěstování stabilizovat.“

Proč pěstovat škrobářenské brambory?

Podle ředitele společnosti bylo pěstování škrobářenských brambor v letech 2004 až 2006 v průměru ziskové a nejinak by tomu mohlo být i v letošním roce. Doložil to kalkulací pěstování brambor na třech konkrétních případech. Pro kalkulaci vybraná čísla demonstrovala, že při normální úrodě mohou zemědělci očekávat zisk z pěstování škrobářenských brambor.

„K těmto propočtům lze letos přičíst i řadu příplatků,“ potěšil pěstitele Ing. Miloslav Chlan. „Zemědělci, kteří v loňském roce naplnili z více než 55 % uzavřené smlouvy týkající se škrobu, obdrží letos pět set korun za každý hektar osázené plochy. Pokud pěstitel letos dodá více než 95 procent nasmlovaného množství, dostane za každou tunu navíc padesát korun, když splní smlouvu v rozmezí 90 až 95 %, částka se sníží na polovinu. V budoucnu chceme vyplácet také příplatky za čistou dodané suroviny. Nákupní cena škrobářenských brambor by měla letos stoupnout asi o 6,5 %, jsme připraveni zaplatit pěstitelům navíc šest milionů korun. Nejde však jen o tyto přímé platby. Pěstování škrobářenských brambor se vyplatí i vzhledem k budoucím dotacím z Evropské unie, pravděpodobně navýší platbu na farmu. Nehledě na to, že specializace na pěstitelství jednodušší plodiny je vzhledem k větší konkurenci rizikovější. Větší diverzifikace – množství podnikatelských aktivit – zase zaručuje stabilnější hospodářský výsledek v nepříznivých letech.“

A co sadba?

Přestože je cenový rozdíl mezi průmyslovými a konzumními bramborami vysoký, z účasti zemědělců v Horažďovicích je vidět, že zájem o pěstování průmyslových odrůd trvá. Podle Ing. Františka Nováka, předsedy Ústředního bramborářského svazu ČR, jsou průmyslové brambory jedním z významných stabilizačních faktorů českého bramborářství. Z uplynulých dvou kampaní však podle něj jednoznačně vyplynulo, že stávající systém kvót Evropské unie je příliš těsný. Proto také dnes v Evropě chybí půl milionu tun škrobu.

Předseda bramborářského svazu podal informaci o sadbě, a to nejen v České republice, ale v celé Evropě. „Výchozí materiál ze zahraničí je velmi drahý a není ho ani tolik, kolik ho běžně nakupujeme,“ tvrdí F. Novák. „To má dva dopady: za prvé se prodraží výroba sadby v roce 2007 a za druhé poklesne množitelská plocha letos i v roce 2008, neboť podíl zahraničních odrůd v České republice je natolik veliký, že produkce domácích odrůd možná nebude stačit. To může negativně ovlivnit bramborářství jako celek. Dále konstatoval, že jakékoli užití necertifikované sadby je značně rizikové.“

V této souvislosti se zmínil o programu, který umožňuje vyplácet dotace na nákup certifikované sadby v uzavřených pěstitelských oblastech. Tento program podporující fyto karanténní opatření zatím není v Bruselu notifikován, takže ho nelze spustit. Pokud se průmyslové brambory z tohoto programu vyčlení, bude to negativní zpráva pro pěstitele škrobářenských brambor. ■

V loňském roce počasí bramborářům nepřálo, u škrobářenských brambor se výnosy pohybovaly těsně nad 21 tunami z hektaru

Foto Vladislav Fuka